

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem v právní věci

žalobkyně: **Z. J.**,
bytem ,

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí,**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2024, č. j. MPSV-2024/40971-911,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2024, č. j. MPSV-2024/40971-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky pro hlavní město Prahu ze dne 10. 8. 2023, č. j. 10103/2023/AAK, kterým byl přiznán příspěvek na péči ve výši 880 Kč měsíčně od srpna 2022.
2. Žalobkyně v žalobě uvedla, že je právní nástupkyní paní X, narozené dne X, zemřelé X. Poukázala na to, že v námitkách namítala nezvládání potřeby komunikace matky z důvodu silných bolestí levého ucha a také hlavy kvůli rozrůstajícímu se tumoru, dále na pravém uchu měla středně těžkou nedoslýchavost. V námitkách bylo také uváděno, že se objevovaly pseudohalucinace, kvůli kterým nebylo možné používat naslouchadlo. V posudku posudkové komise nebylo na námitku reagováno. Nebylo uvedeno, jestli je onemocnění posuzované spojeno s bolestmi a jestli tyto brání používání pomůcek – sluchadel. Námitka nebyla adekvátně vypořádána ani žalovaným. Žalobkyně poukázala rovněž na druhou námitku, kdy bylo uváděno, že matka neudržela v ruce pevně předměty z důvodu syndromu karpálního tunelu, k čemuž byl doložen výsledek vyšetření EMG. Matka mohla zvedat předměty max do 0,5 kg. Nebyla schopná si přenášet jídlo ke stolu z důvodu nutnosti opory při chůzi, častých pádů, třesu a nestability. Při chůzi musela žalobkyně matku jistit, nekontrolovaně padala dozadu. Dvakrát denně matce podávala nutridrinky, neboť matka často zvracela a bylo velmi obtížné jí zajistit potřebnou výživu. Jídlo bylo nutné mixovat, neboť přítomnost nádoru způsobovala potíže při polykání. Žalobkyně podávala matce bylinné čaje, matka je nebyla schopna sama servírovat z termosky, kterou nebyla schopná otevřít (slabost, neuropatie rukou). V lékařských zprávách je uvedena diagnóza periferní neuropatie a periferní nystagmus, který způsobuje závratě. Na toto opět nebylo v posudku reagováno. Bylo sice zmíněno, že matka žalobkyně měla závratě, ale nebyla řešena otázka, nakolik je v této spojitosti schopna bezpečně servírovat pokrmy a nápoje s tím, že závratě byly doprovázeny pády. Nebylo uvedeno, co bylo zjištěno o syndromu karpálního tunelu, zda bylo EMG vyšetření v rozporu s jinými lékařskými zprávami a jak byl rozpor řešen. Pro následky tohoto syndromu bylo namítáno nezvládání potřeby oblékání a obouvání (tkaničky, knoflíky). Dále bylo také namítáno, že z důvodu bolesti zad si matka žalobkyně nedokázala obléci oblečení s rukávy. Tato námitka také nebyla vypořádána. V posudku nebylo uvedeno, jak to bylo s citlivostí v prstech, zda lékařské zprávy, které se touto otázkou zabývaly, nebyly v rozporu a co z toho vyplývá pro schopnost zapínat zip a zavazovat tkaničky. V posudku rovněž absentovalo vypořádání otázky omezení pohybu kvůli problémům a bolestem zad a ramene. Dále bylo namítáno nezvládání potřeby péče o zdraví z důvodu nutnosti používání opiatových náplastí, které se musely pravidelně měnit. Schopnost vyměnit náplast nebyla komisí vůbec řešena, bylo pouze uvedeno, že matka žalobkyně mohla používat dávkovač léků. K tomu byla ignorována námitka, že zmíněné náplasti měly tlumící účinek, kdy matka žalobkyně po nich usínala a nebylo tak zaručeno, že si zvládne vzít jiné léky. Žalobkyně musela matce, jak též namítala, pomáhat i s dalšími činnostmi ohledně péče o zdraví (rehabilitace, aplikace antibiotických kapek, pomoc s používáním inhalátoru, aplikace injekcí B 12 – cca měsíc trvající denní aplikace). Matka žalobkyně také trpěla depresemi. Kvůli celé řadě zdravotních obtíží se léky často měnily, což též nebylo v posudku patřičně reflektováno. Bylo namítáno nezvládání potřeby orientace pro nedoslýchavost, nebyla rovněž posouzena schopnost zvládání této potřeby ve vztahu k užívání opiatů a morfia.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Uvedl, že zdravotní stav matky žalobkyně byl v odvolacím řízení posouzen komisí jako dlouhodobě nepříznivý pro diagnózu s dominancí námahové dušnosti, snížené výkonnosti a povšechné slabosti při interní polymorbiditě,

onkologickém onemocnění a celkové dekonkondici ve stáří. Jako nezvládaná byla uznána potřeba mobility pro nestabilitu chůze při recidivujících závratích, dále potřeba tělesné hygieny, osobní aktivity a péče o domácnost. Nebylo zjištěno duševní ani smyslové postižení, které by bránilo zvládání komunikace a orientace v přijatelném standardu. Postižení sluchu bylo kompenzovatelné sluchadly, nebylo zmíněno, že by nebylo možno je používat, v četných lékařských nálezech nebyla uvedena porucha komunikace ani orientace. Dále nebyl jistěn důvod pro nezvládání stravování, duševní kompetence byly zachovány, zrakové funkce byly dobré, matka žalobkyně byla schopna chůze s opěrnými pomůckami, horní končetiny byly normálně pohyblivé bez ochrnutí. Stravu bylo možné přesouvat pomocí facilitačních pomůcek. Matka žalobkyně byla dále schopna zvládat potřebu oblékání a obouvání, pohybové, smyslové i duševní funkce k tomu měla dostatečné. Oblékání vsedě se považuje za přijatelný standard, při obouvání bylo možné použít obouvací lžíci. Bylo možné používat oblečení a boty bez tkaniček a knoflíků. Duševní a zrakové funkce a funkce horních končetin byly dostatečné pro samostatnou přípravu a užívání předepsaných léků, včetně aplikace kapek do ucha, rozpoznání zdravotního problému, přivolání pomoci, případně provedení ošetření kůže a cvičení doma po zácvičku fyzioterapeutem. Aplikace injekcí jednou za měsíc nebyla posudkově významná, nejednalo se o každodenní činnost. Zjištěný syndrom karpálního tunelu a z něj vyplývající funkční postižení nebránilo zvládání potřeb.

4. Ze správního spisu soud zjistil tyto pro řízení podstatné skutečnosti.
5. Dne 9. 12. 2022 proběhlo sociální šetření, kde bylo k potřebě mobility zjištěno, že matka žalobkyně má potíže s mobilitou, mívá závratě. Používá vycházkovou hůl, ujde pouze pár kroků s chodítkem, mimo byt se pohybuje s holí. K potřebě orientace bylo uvedeno, že zapomíná. Ke komunikaci zmíněno, že neudrží myšlenku, podepíše se. Má horší sluch na levé ucho, naslouchadlo má, ale nepoužívá ho. Telefon neslyší, vše vyřizuje dcera. Co se týče stravování, jí matka žalobkyně lžící a vidličkou. Vaří dcera, která jídlo i porcuje a přináší ke stolu. Dietu má šetřící. Žalobkyně podává nutridrinky, matka nemá sílu v rukou, neudrží předměty. Při oblékání matka sedí. Má bolest pravého ramene, žalobkyně ji obléká. Dělá jí problém zavázat tkaničky a zapnout zipy. S výběrem oblečení pomáhá dcera. Matka si řekne, co si chce obléci, ale ze skříně musí oblečení podat žalobkyně. Ohledně hygieny uvedeno, že do a z vany pomáhá matce žalobkyně. Vana je bez sedátka, matka sedí ve vaně a dcera ji umyje a osuší včetně péče o vlasy. Manikúru a pedikúru provádí žalobkyně. Ranní hygienu zvládá matka pomocí žalobkyně, která ji dovede do koupelny. Alternativně se matka omývá žínkou nebo ubrousky. K výkonu fyziologické potřeby uvedeno, že na noc má gramofon. Přes den dojde na WC s holí. Únikem moči netrpí a inkontinenční pomůcky nepoužívá. K péči o zdraví uvedeno, že žalobkyně musí dávkovat léky a hlídat jejich užívání. Žalobkyně měří tlak a teplotu, jako zdravotní sestra aplikuje injekce B 12. Žalobkyně také objednává termíny k lékaři, vyzvedává lékařské zprávy a výsledky, vyzvedává recepty a je v kontaktu s lékaři.
6. Rozhodnutím správního orgánu I. st. ze dne 10. 8. 2023 byl přiznán příspěvek na péči 880 Kč měsíčně od srpna 2022, rozhodnuto bylo na podkladě posudku ze dne 29. 5. 2023, který shledal nezvládání 4 potřeb – mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost.
7. Proti tomuto rozhodnutí bylo podáno odvolání. Žalovaný si obstaral posudek posudkové komise MPSV ČR v Praze ze dne 18. 1. 2024, ve kterém bylo konstatováno nezvládání shodných potřeb. Na podkladě tohoto posudkového závěru žalovaný prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

8. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
9. Co se týče námitek ohledně nezvládání jednotlivých potřeb, soud uvádí, že při posuzování stupně závislosti je hodnocena schopnost zvládat zákonem předem vymezené základní životní potřeby v oblasti mobility, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, výkonu fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Schopnost zvládnutí těchto jednotlivých životních potřeb je podmíněná zvládnutím úkonů uvedených příloze 1 provádějící vyhlášky (vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách) pro stanovené oblasti základních životních potřeb tvořících její obsah (§ 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, dále jen „zákon o sociálních službách“):
- mobilita - za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat a měnit polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzi po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
 - orientace - osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se osobou, časem a místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí, orientovat se v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
 - komunikace - osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům a zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
 - stravování - osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
 - oblékání a obouvání - osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.
 - tělesná hygiena - osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
 - výkon fyziologické potřeby - osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
 - péče o zdraví - osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
 - osobní aktivity - osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí, například vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.

- péče o domácnost – osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení, udržovat pořádek.

10. K závěru o závislosti na pomoci jiné osoby při zajištění životních potřeb postačuje, pokud nezvládá jen jedinou z vyjmenovaných aktivit. Za nezvládání některé z aktivit se přitom považuje úplná nebo těžká porucha funkčních schopností týkajících se té které aktivity, nelze-li zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje zvládání této potřeby bez každodenní pomoci jiné osoby.
11. Pokud posuzovaná osoba nezvládne aspoň jeden úkon tvořící obsah dané základní životní potřeby, celá základní životní potřeba musí být hodnocena jako nezvládnutá. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplyvá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (§ 9 odst. 4, 5 zákona o sociálních službách).
12. V případě soudního přezkumu zdravotního stavu osob se rozhodnutí soudu opírá především o odborné lékařské posouzení. Posouzení zdravotního stavu je věcí odborně medicínskou, k níž nemá soud potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k orgánům, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Výsledný posudek je v přezkumném soudním řízení stěžejním důkazem, na který je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, a proto je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2004, č. j. 5 Ads 34/2003 - 82).
13. Správní orgán rozhodující o dávce by na základě posudku komise měl rozhodnout až poté, co posudek vyhodnotí jako úplný, objektivní a přesvědčivý. Pokud správní orgán shledá, že neúplnost posudku, je na místě, aby v případě, že posudek nedá na některou otázku dostatečnou odpověď, správní orgán skutkový stav zjišťoval dále, dokud nebude zjištěn bez pochybností.
14. Soud dále uvádí, že podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách *osoba starší 18 let věku se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb, a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby.*

15. V případě matky žalobkyně bylo žalovaným v napadeném rozhodnutí shledáno nezvládání 4 základních životních potřeb, a to mobilita, tělesná hygiena, osobní aktivity a péče o domácnost. Tedy pokud by bylo u matky žalobkyně shledáno nezvládání ještě alespoň jedné potřeby, jednalo by se již o závislost ve vyšším stupni. Žalobkyní bylo namítáno neadekvátní hodnocení ze strany komise, pokud jde o potřebu stravování, péče o zdraví, komunikace, orientace a oblékání a obouvání.
16. Soud si je vědom obecné obtížnosti, s jakou lze hodnotit schopnost zvládání jednotlivých potřeb zejména u osob vyššího věku, které se potýkají s celou řadou zdravotních potíží, kdy je zapotřebí při posuzování jisté obezřetnosti. O to více je však nutné, aby posudková komise, potažmo žalovaný, své závěry ohledně zvládání či nezvládání dané potřeby zdůvodnili takovým způsobem, kterým bude odpovězeno na otázku, nakolik osoba zvládá jednotlivé aktivity vyhláškou označených potřeb. Nestačí, pokud komise (žalovaný) například pouze obecně uvede, že u účastníka řízení nebyly zjištěny důvody pro nezvládání potřeby, ale je naopak nezbytné, aby bylo ověřitelné, že byly testovány všechny aktivity vymezené vyhláškou ke každé potřebě, přičemž teprve konstatování zvládání všech těchto aktivit ze strany posuzovaného může vést ke skutečně přesvědčivému a přezkoumatelnému závěru o zvládání potřeby.
17. Posudek posudkové komise v nyní řešené věci soud považuje za poměrně dobře odůvodněný, kdy bylo přihlíženo ke zvládání jednotlivých aktivit. Přesto bohužel nikoli ke všem, což soud vedlo k následujícím závěrům, zejména co se týká toho, jak bylo komisí hodnoceno zvládání potřeby stravování a péče o zdraví ze strany matky žalobkyně.
18. Soud pak dává za pravdu žalobkyni v tom, že je povinností žalovaného se s odkazem na příslušné posudkové závěry adekvátně vypořádat s odvolacími námitkami, což se v dané věci stalo pouze částečně, neboť posudkovou komisí nebyla celá řada podstatných namítaných skutečností reflektována. Pokud účastník správního řízení vznese konkrétní podložené námitky, které míří do jádra posouzení merita věci, a správní orgán na ně odpovídajícím způsobem nereaguje, pak tímto zatěžuje své rozhodnutí nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2017, č. j. 7 Ads 149/2017-18).
19. K potřebě stravování žalobkyně poukázala na to, že namítala, že matka neudržela v rukou pevné předměty z důvodu syndromu karpálního tunelu, k čemuž byl doložen výsledek vyšetření EMG. Matka mohla zvedat předměty max do 0,5 kg. Nebyla schopná si přenášet jídlo ke stolu z důvodu nutnosti opory při chůzi, častých pádů, třesu a nestability. Při chůzi musela žalobkyně matku jistit, nekontrolovaně padala dozadu. Dvakrát denně matce podávala nutridrinky, neboť matka často zvracela a bylo velmi obtížné jí zajistit potřebnou výživu. Jídlo bylo nutné mixovat, neboť přítomnost nádoru způsobovala potíže při polykání. Žalobkyně podávala matce bylinné čaje, matka je nebyla schopna sama servírovat z termosky, kterou nebyla schopná otevřít (slabost, neuropatie rukou). V lékařských zprávách je uvedena diagnóza periferní neuropatie a periferní nystagmus, který způsobuje závratě.
20. Komise k této potřebě uvedla, že nebyl zjištěn zdravotní důvod pro nezvládání této potřeby, tj. k výběru hotového nápoje a potravin ke konzumaci, nalití nápoje, naporcování a naservírování stravy, najedení a napití, konzumace stravy v obvyklém denním režimu, přemístění nápoje a stravy na sítu konzumace, dodržování lékařem stanoveného dietního režimu, protože byla samostatně chodící s opěrnými pomůckami, horní končetiny byly

normálně pohyblivé, bez známek ochrnutí, zrakové a duševní funkce byly dobré. Stravu byla schopná přemístit na místo konzumace i posunutím např. na jídelní desku v rámci kuchyňské linky nebo ji převést v chodítku s deskou. Většinu těchto činností mohla provádět i v sedě. Uvaření si jednoduchého teplého jídla a nakupování potravin spadá pod péči o domácnost. Nutridrinky si byla schopná sama vzít a vypít.

21. Soud vzhledem k uvedenému považuje u žalobkyně za problematické především následující aspekty potřeby stravování. Předně je dle soudu potřeba postavit na jisto, nakolik byla matka žalobkyně skutečně schopna či nikoli přenést si jídlo a pití na místo konzumace s ohledem na namítanou nestabilitu chůze s tendencí padat. Komise konstatovala nezvládání potřeby mobility, tedy potíže s pohybem lze mít za prokázané. Komise také ostatně v posudku poukázala na to, že od roku 2021 se u matky žalobkyně objevovaly opakovaně stavy ztráty vědomí, což soud rovněž vede k pochybnostem ohledně celkové spolehlivé mobility ve vztahu k přesunu stravy. Ze sociálního šetření plyne, že matka žalobkyně byla schopná ujít po bytě s chodítkem pár metrů, došla si také např. přes den na toaletu, tedy nějaká alespoň částečná schopnost pohybu zde zjištěna byla. Dle soudu je však zásadní rozdíl, pokud má dotýčný za cíl pouze kousek popojít s chodítkem, a pokud má naopak například zároveň převést na chodítku jídlo či nápoj za situace, kdy u matky žalobkyně často docházelo k pádům a její chůze byla nestabilní, jak plyne z lékařských zpráv (např. zpráva FN Královské Vinohrady o hospitalizaci od května do června 2023), sociálního šetření i popisu stavu ze strany žalobkyně. Závěry komise soud považuje v tomto ohledu za zjednodušené a neodpovídající nutně reálnému stavu. Pominut byl také namítaný třes těla. Dále byl dle soudu problematický fakt, nakolik byla posuzovaná schopná s potravinami a nápoji manipulovat ve smyslu otevření termosky, lahve apod. s ohledem na potíže s třesem a slabostí rukou. Dle komise nebyl v tomto zjištěn problém, nicméně komise neodpověděla adresně na námitku neschopnosti otevření termosky či lahve, pouze uvedla, že si matka byla schopna vzít a vypít nápoj (nutridrink). V neposlední řadě soud považuje jako relevantní namítanou nutnost mixovat stravu z důvodu usnadnění polykání, čehož nebyla matka žalobkyně dle žaloby schopna. Činnost mixování předpokládá schopnost vyvinutí tlaku rukou nebo schopnost použít mixér, kdy soud má vzhledem k popsání stavu matky žalobkyně pochybnosti o tom, že by takový typ manipulace zvládala. Komise se nevypořádala ani s tím, že matka žalobkyně často zvracela, tedy bylo obtížné zajistit vůbec výživu jako takovou.
22. Soud se obdobným případem zabýval například v rozsudku č. j. 16 Ad 36/2020 – 31 ze dne 21. 3. 2022, kde uvedl: „Pokud jde o jednotlivé aktivity, pak první z těchto aktivit je, že osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, přičemž ohledně této schopnosti komise v posudku z ledna 2020 poukázala mj. na závěry sociálního šetření, dle kterých si žalobkyně je schopna jídlo objednat nebo jí jej někdo koupí či přinese atd. Dané odpovídá výsledkům šetření, žalobkyně je schopna si jídlo opatřit, je všem závislá na tom, že jí jej někdo dopraví domů. Ohledně samotné schopnosti najíst se a napít komise poukázala na onemocnění žalobkyně s tím, že stále je schopna se najíst. Nebyla verifikována podstatná ztráta úchopu. V tomto ohledu však soud uvádí, že potřeba stravování kromě samotného úkonu - schopnosti najíst se a napít jako takového zahrnuje rovněž schopnost rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, přičemž má za to, že komise zcela pominula ty informace ze sociálního šetření, ze kterých vyplývá, že žalobkyně není schopna se najíst adekvátním způsobem. Není například schopna používat příbor, maso konzumuje přímo z rukou, není schopna jej nakrájet. Nají se vsedě na posteli. Jídlo si dává na

prkénko na klín. Nápoj často rozlije atd. Tvzení žalobkyně zásadně zpochybňují schopnost rozdělit stravu, jakož i schopnost si jídlo naservírovat.

23. *Soud má s ohledem na tato zjištění za to, že se komise nedostatečně vypořádala s tím, nakolik je žalobkyně schopna zvládat potřebu stravování v přijatelném standardu. Komise se omezila ve svých závěrech pouze na samotnou konzumaci, aniž by zohlednila zmíněné doprovodné úkony. Přestože schopnost ovládat spotřebiče byla dle komise řešena v rámci zvládnutí potřeby péče o domácnost, soud podotýká, že např. schopnost obřát si jídlo či vodu je třeba podřadit rovněž pod schopnost připravit si jídlo, tj. jej naservírovat. Žalobkyně přitom uvedla, že sama si nezvládne jídlo obřát ani naservírovat. Opařila by se a vypadlo by jí z rukou. Soud taktéž považuje závěr komise o tom, že je možné jídlo přemísťovat např. posunováním nebo převezením za zjednodušující, jestliže žalobkyně nezvládá potřebu mobility.“*
24. *Lze také poukázat na rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 30. 5. 2024, č. j. 54 Ad 2/2024 - 26: „Jak popsal již Krajský soud v Brně v rozsudku ze dne 9. 4. 2021, č. j. 34 A 5/2020-33, „[a]ktivitami nutnými pro zvládnutí základní životní potřeby stravování jsou ovšem také servírování a přemístění stravy a nápoje na místo konzumace. Pokud by soud přijal zobecňující závěr žalovaného (vyjádřený také v posudkovém hodnocení), že všechny aktivity v rámci základní životní potřeby stravování lze „provést vsedě, kdy faktické místo servírování a stravování je sloučeno“, byl by obsah uvedené aktivity pro účely zkoumání jejího zvládnutí v podstatě vyprázdněn. Výklad právního předpisu provedený správními orgány, potažmo soudy, však k takovému výsledku vést nemůže. Jinými slovy, závěr, že osoba zvládá přemístit nápoj a stravu z místa přípravy na místo konzumace, nelze odůvodnit tím, že nápoj a stravu není třeba přemísťovat.“ (důraz doplněn). K takovému zobecňujícímu závěru se uchýlil žalovaný, resp. PK MPSV i v této věci, byť k tomu zcela bez kontextu paušalizovaně doplnil, že žalobkyně může využít i invalidního vozíku. Zároveň bylo i zcela pominut žalobkyní popisovaný celotělový třes, který je uváděn v rámci závěrů ze sociálního šetření a který převzal i posudkový lékař OSSZ. Stejně tak není nijak reagováno ani na to, že žalobkyně si sama maso nenakrájí a byť sama zvládne pít, pitný režim si sama nehlídá. Nelze zároveň ani opomenout hodnotit žalobkyní zmiňovaný dietní režim spojený s cukrovkou, neboť „schopnost dodržovat dietní režim je pak spojena s obstaráním si vhodné stravy, její přípravou a konzumací“, když zvládnutí dietního režimu je hodnoceno v rámci základní životní potřeby stravování (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 6. 2014, č. j. 4 Ads 75/2014-20, č. 3113/2014 Sb. NSS).“*
25. *Rovněž v nyní projednávané věci komise blíže nezdůvodnila schopnost matky žalobkyně přemísťovat potraviny a nápoje přes nedostatečnou schopnost mobility, neboť jak soud již zmínil, u matky žalobkyně byla problematická i sama chůze jako taková. Matka žalobkyně sice dle šetření zvládala dle výstupu ze sociálního šetření jíst vidličkou a lžící, ale mohla mít, jak bylo rovněž výše popsáno, potíže s dalšími úkony potřebnými v jejím případě ke konzumaci, tj. otevíráním lahví, manipulací s předměty, mixováním. Problematické pak bylo i zvracení. Soud proto nepovažuje odůvodnění komise za dostatečné, neboť komise pouze obecně vypočetla úkony, kterých měla být matka žalobkyně schopná, ale nerefletovala dostatečně konkrétní namítané činnosti, které činily dle žalobkyně zásadní obtíže. Soud nicméně také dodává, že nepřehlédl, že matka žalobkyně byla kuřačkou, tedy manipulaci rukama v tomto ohledu zvládala.*
26. *Dále bylo namítáno nezvládnutí potřeby péče o zdraví z důvodu nutnosti používání opiátových náplastí, které se musely pravidelně měnit. Konstatování, že mohla matka žalobkyně používat dávkovač léků, nepovažovala žalobkyně za dostatečné řešení. Náplasti*

měly tlumící účinek, kdy matka žalobkyně po nich usínala a nebylo tak zaručeno, že si zvládne vzít jiné léky. Žalobkyně musela matce, jak též namítala, pomáhat i s dalšími činnostmi ohledně péče o zdraví (rehabilitace, aplikace antibiotických kapek, pomoc s používáním inhalátoru, aplikace injekcí B 12 – cca měsíc trvající denní aplikace). Matka žalobkyně také trpěla depresemi.

27. Komise uvedla, že duševní, zrakové funkce a stávající funkce horních končetin matce žalobkyně umožňovaly samostatně provádět přípravu a užívání předepsaných léků, včetně aplikace kapek do ucha, rozpoznat zdravotní potíže a přivolat si pomoc, případně provést ošetření kůže, cvičit doma po zacvičení fyzioterapeutem, péče o zdraví proto byla zařazena mezi zvládané životní potřeby. Pro lepší přehled si mohla léky připravit do týdenního dávkovače. Vyzvedávání receptů nepatří pod péči o zdraví. Teplotu a krevní tlak si byla schopná měřit sama. Aplikace injekcí B12 vitamínu jednou za měsíc nelze pro posouzení zohlednit, nejednalo se o každodenní ani častou potřebu pomoci.
28. Soud předně konstatuje, že námitky žalobkyně byly v tomto směru v odvolání velmi podrobné, kdy byly uváděny jednotlivé potíže matky se zvládáním konkrétních činností, které bylo třeba v rámci péče o zdraví řešit. Dále bylo také namítáno nezvládání aplikace různých konkrétních léků a léčebných postupů. Soud především považuje za nedostatečnou odpověď komise na nezvládání aplikace injekcí, kdy žalobkyně uváděla, že se jednalo o měsíc trvající aplikaci, kterou matka nezvládala, zatímco komise v odůvodnění zmínila, že mělo jít o jednorázovou aplikaci jednou za měsíc. Dalším pochybením ze strany komise pak bylo, že neposkytla žádnou odpověď na namítaný fakt, že matka žalobkyně byla nucena užívat mj. opiátové a tlumící léky a prostředky s tím, že toto mělo poté vliv na schopnost matky žalobkyně brát včas a správně další léky, kdy na tom nemohlo nic změnit ani to, pokud by používala dávkovač léků, neboť opiáty ji utlumily natolik, že nebyla schopná aplikaci léků řádně ohlídat, kdy nadto bylo také namítáno, že se u matky žalobkyně léky často měnily, přičemž nebyla s to na tyto změny dostatečně reagovat. Dle soudu zde byly dány pochybnosti o tom, že by matka žalobkyně byla schopna si aplikovat injekce, tím spíše pravidelně. Taktéž soud dává za pravdu žalobkyni, že povaha léčby – opiáty, mohla vylučovat schopnost matky léky dávkovat další medikaci a reagovat na též namítané časté změny léků. Soud nezpochybňuje, že matka žalobkyně mohla zvládat aplikovat převážnou většinu léků za situace, kdy byla v „normálním“ stavu, nicméně pokud zároveň nebyla samostatně schopná aplikovat jejich část (injekce, náplasti) nebo toho byla schopna jen někdy, je takový stav nutně problémem, neboť tím mohly být poté dotčeny i další léky a léčebné postupy.
29. Soud opět poukazuje na závěry rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 54 Ad 2/2024 – 26: „Co se týče otázky péče o zdraví, zde PK MPSV vycházela z toho, že žalobkyně „má zachovalé zrakové i duševní kompetence i funkci rukou dostatečně ke schopnosti zvládnout péči o zdraví. (Dle soc. šetření léky do dávkovače posuzované ženě chystá dcera. Posuzovaná nemá těžké postižení rukou, závažné duševní postižení či těžkou poruchu zraku, aby nebyla schopna si brát léky samostatně. K aplikaci injekcí lze využít služeb domácí zdravotní péče, která je hrazena zdravotní pojišťovnou. Objednání termínu u lékaře, doprovod k návštěvám lékaře či vyzvednutí léků v lékárně jsou zohledněné v rámci přiznané základní životní potřeby – osobní aktivity). 29. Posudkový lékař OSSZ se otázkou injekční aplikace léků nezabýval, to uvádí žalobkyně až v rámci odvolání (lék Binocrit), což PK MPSV rozpoznává a vypořádává, žalovaný jeho závěry přebírá. V podané žalobě žalobkyně opětovně poukazuje na to, že není schopna aplikovat injekce samostatně. Více informací k otázce injekčně užívaných léků ze správního spisu neplyne. Jestliže

PK MPSV a žalovaný akceptovali užívání léků v injekční formě a odkázali žalobkyni na využití služeb domácí zdravotní péče, pak je zřejmé, že žalobkyně není schopna dodržovat stanovený léčebný režim, měla-li by si tyto injekce aplikovat samostatně (srov. již zmiňovaný celotělový třes). 30. Dále není žádným způsobem reagováno na skutečnost, že užívání léků hlídá dcera a žalobkyně přehled o aktuálně užívaných lécích dle sociálního šetření nemá. Ze zcela paušalizujícího závěru, že žalobkyně „má zachovalé zrakové i duševní kompetence i funkci rukou dostatečně ke schopnosti zvládnout péči o zdraví“ nedává jakoukoli přezkoumatelnou odpověď na to, na základě čeho bylo dospěno k závěru, že žalobkyně je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, a to tím spíše, že je zároveň vycházeno z toho, že žalobkyně má poruchu všípivosti paměti (str. 5 napadeného rozhodnutí; str. 4 posudku PK MPSV), která ač v úvodu posudku konstatována, není s ní více pracováno. Nebylo ani zkoumáno naplnění zbylých aktivit této životní potřeby dle přílohy 1 vyhlášky.“

30. Zdejší soud spatřuje v postupu komise obdobná pochybení, kdy bylo pominuto, že byl namítán mj. třes těla a další potíže, které mohly omezovat matku žalobkyně v tom, aby skutečně sama zvládala potřebu péče o zdraví (aplikace injekcí).
31. Soud má dále za to, že ani schopnost matky žalobkyně se adekvátně obléci a obout nebyla zcela patřičně odůvodněna. Bylo sice namítáno zejména nezvládání zavázání tkaniček a nedostatečná schopnost manipulace s knoflíky, dále bylo ale také namítáno, že z důvodu bolesti si matka žalobkyně nedokázala obléci oblečení s rukávy. Dle komise byla matka žalobkyně schopná si vybrat oblečení a obutí přiměřeně okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně jej vrstvit, oblékat se, obouvat se, svlékat se, zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem, protože její pohybové, duševní i smyslové funkce byly dostatečné. Provádění oblékání, obouvání, svlékání, zouvání vsedě se považuje za přijatelný standard. Obouvání byla schopná zvládnout za pomoci obouvací lžice. Soud má za to, že posudková komise měla být v rámci svého hodnocení adresnější a odpovědět, z jakého důvodu byly namítané aktivity skutečně matkou žalobkyně zvládány. Neschopnost zavázat tkaničky či manipulovat s knoflíky bez dalšího k nezvládání této potřeby vést nemůže, nicméně dle soudu bylo u matky žalobkyně otazné, zda skutečně byla schopná se sama obléci pro bolestivost, kdy komise se nevyjádřila ani k tomu, že je nutné jí oblečení podat.
32. Ohledně potřeby komunikace a orientace bylo namítáno především to, že nebylo dostatečně zhodnoceno, nakolik matka žalobkyně skutečně mohla používat sluchadla.
33. Komise v posudku uvedla, že nebylo zjištěno duševní ani smyslové postižení ani jiné postižení narušující komunikaci a orientaci v rozsahu vedoucím k nezvládání těchto základních potřeb v přijatelném standardu. V dostupné dokumentaci nebylo dle komise prokázáno postižení sluchu znemožňující komunikaci za předpokladu korekce sluchové vady sluchadlem ani nemožnost používání sluchadla vpravo. Lékařské nálezy nepopisovaly poruchu slovní komunikace ani orientace.
34. Soud má za to, že posudková komise se vyjádřila k omezením matky žalobkyně – sluchu i k možnosti používání sluchadel. Co se týče používání sluchadel, byl konstatován závěr, že sluchadla bylo možné používat, tedy není pravdou, že by se komise k tomu vůbec nevyjádřila, byť se neodkázala na žádné zdroje (lékařské zprávy), na základě kterých měla takový závěr učinit. Potíže se sluchem komise popsala v části posudku, kde obecně rozváděla zdravotní stav a potíže matky žalobkyně, z čehož je patrné, že se vadami sluchu u matky žalobkyně zabývala. Dle soudu mohlo být ze strany komise odpovězeno lépe a podrobněji,

pokud jde o to, nakolik matka žalobkyně skutečně mohla sluchadla používat, neboť z lékařských zpráv mj. vyplývá, že byla nutná prevence vniknutí vody a nečistot do zvukovodu (zpráva FN Královské Vinohrady z března 2023). Je však patrné, že komisí bylo toto reflektováno. K v žalobě namítané nedostatečnosti posudkových závěrů, pokud jde o potřebu orientace ve vztahu k užívání opiátů, soud dodává, že k tomuto aspektu se komise také výslovně nevyjádřila. Soud má nicméně za to, že zvládání potřeby orientace a komunikace nebylo posudkovými závěry odůvodněno nedostatečně. Z ničeho nevyplývalo ani nebylo namítáno, že by matka žalobkyně nedokázala komunikovat nebo byla (v důsledku potíží se sluchem) zcela dezorientovaná. Například u potřeby oblékání a obouvání bylo naopak v záznamu ze sociálního šetření poznamenáno, že matka si řekla, co si chce obléci. Dle sociálního šetření dále matka žalobkyně neudržela myšlenku, ale podepsala se. Telefon neslyšela, vše vyřizovala dcera. V rámci věku matka zapomínala. Co se týče lékařských zpráv, pak ty rovněž opakovaně zmiňovaly, že matka žalobkyně byla orientovaná, spolupracovala (např. lékařská zpráva z neurologie Fakultní Thomayerovy nemocnice ze dne 10. 5. 2023 uvádí, že byla při vědomí, komunikovala přiměřeně).

35. K výkonu fyziologické potřeby bylo komisí uvedeno, že matka žalobkyně byla schopná si s opěrnou pomůckou dojít na WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, její pohybové funkce byly dostatečné pro provedení očisty. Byla kontinentní. V případě potřeby mohla pro usnadnění změny poloh použít madlo. Výkon fyziologické potřeby nelze považovat za nezvládaný pro používání toaletní židle v noci při zachované schopnosti dojít na WC.
36. Nezvládání potřeby -výkon fyziologické potřeby (jako jediné) nebylo namítáno.
37. Lze shrnout, že soud shledal jako nedostatečné především odůvodnění schopnosti zvládání potřeby stravování a péče o zdraví, které bude potřeba doplnit. Taktéž odůvodnění zvládání potřeby oblékání a obouvání bude vhodné doplnit o informace, z čeho komise usoudila, že matka žalobkyně byla schopná si oblečení podat a sama se obléci včetně rukávů.
38. Soud shledal žalobu důvodnou, proto dle 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a nedostatečně zjištěný skutkový stav a i z toho plynoucí nezákonnost přijatých závěrů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).
39. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, avšak žádné náklady řízení jí nevznikly. Žalovanému náhrada nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém

rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 3. 9. 2025

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce